

Vasvári Pál, a szabadságharc hőse kerüljön be a magyar történelmi köztudatba!

Barabás Miklós híres rajza Vasvári Pál honvédról

Ki is volt Vasvári Pál? Annyit talán minden magyar tud róla, hogy 1848. március 15-én a forradalmi ifjúság egyik vezéralakja. Ám ha a részletekre rákérdeznénk, már nem biztos, hogy jönne a válasz.

Fejér Pál néven 1826. július 14-én született Búdön, a mai Tiszavasváriban. Apja görögkatolikus lelkész volt, édesanyja Méhay Erzsébet. A családjával 1827-ben Hajdúböszörménybe költözött, elemi iskolai tanulmányait kitűnő eredménnyel végezte. Majd Nyírvasváriban élt, és a nagykárolyi piarista gimnáziumban emi-nens tanuló volt. Később Pesten az egyetemen történelmet és természettudományt hallgatott. Megtanult németül és franciául. Bölcsészhallgató

korában tanári állást vállalt Teleki Blanka grófnő leánynevelő intézetében. Ekkor az érte rajongó tanítványai Barabás Miklóssal elkészítették a portréját. Jó szervező volt, bekapcsolódott a diákkörök munkájába. Újságot szerkesztett, verseket, történelmi dolgozatokat írt. 1847-ben Zrínyi Miklós költőről szóló terjedelmes tanulmányával elnyerte a Kisfaludy Társaság pályadíját. Hogy e munkájának közreadásakor ne keletkezzen félreértés (ugyanis kora neves történészét Fejér Györgynek hívták), megváltoztatta nevét Fejérről Vasvárira (Nyírvasváriról).

1848. március 15-én barátjával, Petőfi Sándorral, Irinyi Józseffel, Jókai Mórral, Bulyovszki Gyulával fogalmazták meg tizenkét pontos követelésüket. Délután Vasvári Pál elsőként szónokolt a Nemzeti Múzeumnál, azután részt vett Táncsics Mihály kiszabadításában. Március 19-én már az Országgyűlés színhelyén, Pozsonyban Pestváros küldöttségének népszerű tagja. A kormány Pestre érkezésekor, április 14-én ő mondta az üdvözlőbeszédet. Később Kossuth Lajos pénzügyminisztériumában titkár, majd futár, országjáró katonatorozó volt, éjszakánként hadtudományi műveket tanulmányozott, az egyetemen előadásokat tartott, fél év után képzett stratégá, honvéd hadnagy lett. 1849 januárjában Rákóczi-szabadcsapat néven több mint 500 embert toborzott, akiknek az Országos Honvédelmi Bizottmány parancsa értelmében Erdélybe, Kalotaszegre kellett vonulniuk a magyarság körében szörnyű pusztítást végző román felkelők megfékezésére. Csapatzászlójukat 1849. április 27-én Nagyvárad főterén többezres tömeg előtt szentelték fel, a zászlóánya Teleki Blanka grófnő volt, akihez Vasvárit gyengédebb szálak fűzték. Július 6-án a Gyalui-havasokban a fántânelei, ma Vasvári-havasnak nevezett hátrárészben a román túlerővel vívott öldöklő küzdelemben lelte halálát a Rákóczi-szabadcsapat 400 katonája és parancsnokuk, Vasvári Pál.

Vasvári halálának 170. évfordulóján, 2019-ben Budapesten, a Hadtörténeli Intézet és Múzeumban a Vasvári Pál Polgári Egyesület megemlékező konferenciát rendezett az 1848–49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére. Ott adták át az általuk alapított díjat Kovács Vilmos ezredesnek, a múzeum akkori parancsnokának. A koholt vádak alapján elítélt két székely fiatalembert, Beke Istvánt és Szöcs Zoltánt is kitüntették ekkor, de csak később és nehéz körülmények között jutott el hozzájuk az elismerés. A beszédek, a hozzászólások annyira közel hozták Vasvári alakját, hogy azóta is őrzöm jegyzeteimet, a magnóra rögzített beszélgetéseket.

Ott ismerkedtem meg Péntek Lászlóval, a Körösfői Rákóczi Kultúregylet elnökével, aki a budapesti Vasvári Pál Egyesület tiszteletbeli elnöke is. Péntek László Körösfő messze földön híres szabómestere, a zsinóros menték, magyaros öltönyök alkotója, volt alpolgármester, az RMDSZ helyi elnöke, de ami ennél is fontosabb: Vasvári Pál fáradhatatlan népszerűsítője. A *Vasvári Pál – Bölcsőtől a csatáig* és *Akiket Kalotaszeg nem feled* című könyv szerzője.

Péntek László Budapesten, a Nemzeti Múzeum kertjében rendezett szoboravató ünnepségen

Hogyan kezdte kutatásait?

– A tiszavasvári Vasvári Pál Társaság jelentette meg az első könyvem, amelyben leírtam azt a híres csatajelenetet, ahogyan én elképzeltem, és több évtizedes kutatómunkám során összeállítottam, amihez magyar, román és osztrák részről használtam fel adatokat. A kutatásban rengetegen segítettek, volt kire támaszkodnom, aki talált valami adatot, új információt hallott, már küldte is nekem. Előszedtem régi újságot, dokumentumokat, például a legszomorúbb eseményről, Vasvári halálának napjáról Kilyén Ferenc lelkipásztor számol be a magyarvalkói református anyakönyv 44. oldalán.

Ott, arrafelé Erdélyben talán szájról szájra is terjedhetett Vasváriról az emlékezés. Aból is meríthetett?

– Sajnos nem! Nem, mert tiltott volt Vasvárinak még a nevét is kimondani, ugyanis a románok nagyon haragszanak rá. Hiszen ellenük fordult, a velük folytatott csatában halt meg, ott esett el, és ők úgy mondják, hogy meg akarta őket semmisíteni. A magyarok ezért soha nem mertek róla beszélni, féltek. Inkább azok a dokumentumok maradtak fenn, amelyeket megőriztek a régi öregek, például az 1848–49-es Történelmi Lapoknak a példányai, amelyek részletesebben foglalkoztak Vasvári Pál elestével is. Ezekből készítettem egy összegezést, és akkor a történészek felkapták a fejüket, hogy „Laci bátyám, honnan szedted ezeket, erről soha nem hallottunk”. Én meg elmondtam, hogy nekem nagyon sok ilyen anyagom van. Akkor dr. Egyed Ákos kolozsvári professzor megkeresett, hogy össze kellene szedni a meglevő anyagokat és egy könyvben kiadni. Így jelent meg a *Bölcsőtől a csatáig* című kötet, amelyet a nyírvasváriak adtak ki, aztán egy bővített kiadás a budapesti Vasvári Pál Polgári Egyesülettől, ez közölte a dokumentumokat is időrendi sorrendben.

Akkor állt már Körösfőn az a híres kopjafa, amelyet Vasvári emlékére emeltek?

– Állt, de nem örültek a románok neki, ugyanis mint ahogyan említettem, finoman szólva, nem szerették Vasvárit. Állt a kopjafa, és a megyei tanács építészeti osztálya erővel le akarta bontatni. Kétfélmillió lejes büntetést róttak rám, azzal, hogy

24 órát adtak, tüntessem el. Amint utólag megtudtam, hírhedt polgármesterünknek, Funárnak az ügyvédje adta be a keresetet, vagyis ő volt ennek az intézője. Nyolc éven át nyolcszor álltam a Kolozsvári Törvényszék előtt, de hála legyen a Jóistennek, utólag mind a négy perben felmentettek. Ez Eckstein-Kovács Péter akkori szenátornak köszönhető, aki ingyenesen védett, és a román és magyar sajtónak, ugyanis a felállított kopjafára talán senki sem figyelt volna fel, de az a cirkusz, amit nyolc éven át elkövettek ellenem, olyan népszerűséget hozott Vasvárinak, hogy már Erdélyben nem volt olyan kicsi falu, olyan város, ahol ne ismerték volna az életét. Így kezdődött az ismertsége, aztán folytatódott itt, Budapesten, a XVIII. kerületben, a református templom kertjében a Vasvári-egyesület egy kopjafát állíttatott fel, amelyet mi faragtattunk ki, és adtunk ajándékba. Minden évben megemlékeznek Vasváriról egy szép ünnepség keretében, arra meghívnak engem is. Ez olyan színvonalas ünnepség, amelyet valaha álmodni sem mertem! Már-már olyan a kapcsolatunk, mintha testvérek volnánk. Dehát egy vérből valók vagyunk!

Egy kicsit menjünk vissza az időben, 1849 májusába, júliusának elejére, amikor eldőlt a Rákóczi-szabadcsapat és Vasvári Pál parancsnok sorsa.

– Május 2-án érkeztek Bánffyhunyadra, ugyanis azt a parancsot kapták az Országos Honvédelmi Bizottmánytól, hogy védjék meg a betörő román seregek pusztításától a magyar hegyi falvakat. Vasvári a szabadcsapattal 5-én felvonult a Havasra. Súlyos csapást mértek a Gyalui-havasok tájékán megbúvó román erőkre, azután felszorították őket a hegyre. A harcok során Lepiste és Alsógyurkuca több háza is a lángok martaléka lett. Ezután várakozó állásba vonult Vasvári, a századokat Incselen, Magyarvalkón, Magyargyerőmonostoron, Kalotaújfalun helyezte el, itt várva a fejleményeket. Közben Bem tábornok parancsot adott, hogy körül kell zárni a Havast, ugyanis a felszorított több mint 40 ezer román határőr és katona, akik Avram lancu parancsnoksága alatt voltak, nem tették le a fegyvert. Bem egy erős honvédcsapat bevetésével ki akarta kényszeríteni a fegyverletételt. Ennek megszervezését hadsegédére, Zarzinczky ezredesre bízta.

Megbúvólva hallgatom, mert úgy beszél a régi időkről, a katonai mozgásokról, parancsokról, mintha valóságosan is átélte volna.

– Át is élem. Látom magam előtt, ahányszor csak újra elmondom, fáj a végkifejlet. Az ezredes parancsa, hogy Déva felől báró Kemény Farkas ezredes háromezer honvéddel, Fehérvár felől Beke József alezredes kétezer emberrel kezdje meg a románok bekerítését. Gyalu felől Szépszögi József őrnagy a 123. tartalék zászlóaljjal, Kalotaszeg irányából pedig Vasvári Pál őrnagy támogassa a hadműveletet. Sorolom, hogy mely dandárcsapatok álltak a parancsnoksága alatt: a 49. és az 50. tartalék zászlóalj két-két székely százada, két udvarhelyszéki század (ez fiatal újoncokból állt, akik még soha nem szagoltak puskaport), egy 47 főből álló bécsi légiós szakasz és – most figyeljen – egy 200 főből álló román utászszázad, valamint a kétszáz katonából álló szabadcsapat századai. Vasváriék július 4-én már Havasnagyfalunál táboroztak, itt kellett volna találkozniuk Szépszögiékkal. Ez a csapat azonban nem érkezett meg, mert Bem éppen ezen a napon utazott Nagyváradra, hogy találkozzon Kossuthal, és értesült róla, hogy a cári csapatok betörték a Kárpátokba, ezért a hadjáratot visszaparancsolta. Ezt a levelet Vasvári soha nem kapta meg! Július 5-én körbekerítette őket a nyolcezres román sereg, az utánpótlást elvágta, a bécsi légiós diákokat lemészárolták. Ott maradtak élelem és minden nélkül. Másnap, 6-án 11 órakor sikerült kitörniük, és ugyanazon az úton indultak vissza, amelyen felmentek. A dandár 2/3-a megmenekült. Ámde a két székely századot (amelyek fedezték a visszavonulást) visszaszorították. Nagy támadást intéztek ellenük a hegyek ormairól: kőlavínát, gerendát zúdítottak rájuk. A bihari nemzetőr futárok vitték a hírt Vasvárinak, hogy nagy bajban vannak a székelyek. Ekkor egy pillanatig sem gondolkodott Vasvári, mind a három századát visszavezényelte a székelyek megmentésére. Irtózatos, véres harc vette kezdetét, a veszteség óriási volt mindkét fél részéről. Több túlélőt is megkérdeztek, eskü alatt vallottak Vasvári utolsó óráiról. A harc félelmetes óráiban majd mindenki másképp látta a történeteket. Azokból a visszaemlékezésekből, amelyek egyeztek, próbáltuk meg rekonstruálni végső perceit. Amikor a hegyszorosból kiérve a Meleg-Szamos jobb part-

jától pár száz méterre levő kis tisztásra fordultak, az egyik ágyú fölborult. Vasvári még oda sem érkezett, hogy mentse a magyar zászlót, amikor találat érte. Még a nyeregben tudott maradni, de az ágyútól mintegy 10 lépésnyire kilőtték alóla a lovát. Vele együtt esett el, ott, az ágyú mellett.

Nehezen tud az ember ilyenkor megszólalni...

– Lezajlott a csata, de ez nem is csata, hanem mérszárlás volt. A románok szekerekre rakták halottaikat, és elvitték őket, a magyarokat viszont pucérra vetkőztették, és egy nagy gúlába hányták szegényeket. Ott porladtak a tűző napon, és föl-falták őket a vadállatok. Egy hatalmas vízierőművet építettek itt 1994-ben, a csatateret ellepte a víz, nem állíhattunk keresztet a hősöknek, ezért haláluk évfordulójának napján a megemlékezésen koszorúkat dobáltunk a vízbe. Lelkipásztorok, papok miséztek, tartottak istentiszteletet értük. Ha jól emlékszem, talán 2018-ban atrocitás történt: a rendőrök környezetszennyezéssel vádoltak bennünket a koszorúk miatt, pedig mások mindenfélet hajigáltak a vízbe: tele volt palackokkal, gerendákkal, szeméttel, de ez nem volt érdekes, csak bennünket zaklattak. Ezért a következő évben úgy döntöttünk, hogy mindenki csak egy szál virágot dob a vízbe. Pedig nem is a virág zavarta őket, hanem a piros-fehér-zöld kis szalagok...

A budapesti Vasvári Pál Polgári Egyesület által alapított díj

Bauer Ferenc – a budapesti Vasvári Polgári Egyesület társelnöke. Milyen célt tűztek ki alakulásukkor? Példaképpül szerették volna állítani a tudós fiatalot, forradalmárt és szabadságharcost, aki nem katonának készült, de a hazához hűséges lelkülete arra terelte?

– Már alakulásunkkor célul tűztük ki, hogy alakja bekerüljön a köztudatba. Gondoljuk csak el, hogy 22-23 évesen már mi mindent tett. Ha a saját fiatalságomra gondolok, felteszem magamnak a kérdést, mit tettem én ennyi idősen. A mai fiatalok többsége szintén csak az útkeresésnél tart, de Vasvári már tudta, ha szólítja a haza, mennie kell. Nekem abban a legnagyobb példa, mikor vitték a hírt, hogy a székelyek ott rekedtek, és ott az ágyú és a zászló – akkor ő nem gondolkodott, nem latolgatott! Tudta, hogy a halál torkába megy, mégis visszafordította a csapatot: kihozni a székelyeket, kihozni az ágyút, a magyar zászlót. Nem félt attól, hogy ez az életébe kerül. Nekem ez óriási emberi példaadás!

Ezért is határozta el 2014-ben, hogy minden esztendőben két arra érdemesült személyt tüntetnek ki Vasvári-díjjal, egy gyönyörűségesen megformázott plakettel és emléklevéllal.

– Törekszünk arra, hogy olyan személyek kapják, akikre ma is büszkék lehetünk, ezért is kapta 2019-ben két székely fiú, Beke István és Szócs Zoltán megosztva az elismerést, akik éppen akkor koholt vádakkal börtönrácsok mögött voltak Romániában. Összehasonlítom őket Vasvárival: egyikük sem félt, Vasvári az életét, ők a szabadságukat áldozták magyarságukért.

Dr. Kovács Vilmos ezredes – a Honvédelmi Múzeum egykori parancsnoka. Nagyon sokat dolgozott a magyar és más nemzetiségű hadisírok ápolásáért. Sokat tett azért is, hogy a Hadtörténelmi Múzeum a nemzet katonai hagyományait ápolja. Ez és a sok-sok tudományos munka tette Önt méltóvá arra, hogy Vasvári-díjban részesüljön.

– Civil szervezettől kapni elismerést nagy megtiszteltetés, számomra visszaigazolás, hogy valamit tettem ezért a nemzetért az elmúlt negyven év során. A díjak mögött persze mindig ott van az a 150-200 ember, akiket én irányítok,

hiszen egy vezető munkáját a kollégái munkája emeli magasabb szintre.

A konferencián megfogott egy mondata, hogy a katonasírok a béke követői. Óhatatlanul eszébe jutott az embernek, mi történt Úzvölgyében már többször is. A halott katona nem ellenség! Ezért nem szabad megbolygatni az emléküket, sírjaikat. Viszont ez történt a Havasokban, és az elmúlt évtizedekben is a magyar emlékekkel.

– Európában mi is ezt képviseljük, amit mondott Klára, a halott katona nem ellenség. Itthon, Magyarországon ez teljesen nyilvánvaló és természetes, ezzel kezdtük el 2010-ben a felújításokat, és a hadisírok között ugyanúgy megújult orosz, szerb vagy román emlékhely, mint magyar. Ez számunkra nem kérdés. Ha valaki nem így gondolkodik, az kegyeletsértő!

Lomnici Zoltán – az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke már az előző esztendőben megkapta a Vasvári-díjat, őt kérték, hogy küldetéssel menjen Székelyföldre 2019-ben. Börtönbe vitt az útja, ahol Beke István és Szócs Zoltán raboskodott, hogy az ünnepségen átvett díjat átadja nekik, ezzel egy kis biztatást is vigyen a székely raboknak... (Később derült ki, nem engedték átadni a Vasvári portréjával készült plakettet, csak felvételről nézhették meg a fiúk.)

– A család kért minket, hogy a jogi képviseletet lássuk el, segítsük a szabadon bocsátásukat, amit addig a román állam megtagadott. Én előbb láttam az egyik fogolynak, Zoltánnak az újszülött gyermekét, mint ő maga. Egy évet kellett várnia, hogy láthassa a pici fiát. Olyan emberek között töltötték mindennapjaikat a feketealmi börtönben, akik köztörvényesek, gyilkosok, súlyos bűncselekményeket elkövetők voltak. Ők csupán a magyar nemzethez tartozásukat fejezték ki azzal, hogy például Wass Albert-kötetet „birtokoltak”, nemzeti színű zászlót tartottak odahaza. És találtak náluk néhány tucat 8 centiméteres petárdát, amit szilveszterkor használtak. Ezt arra utaló bizonyítéknak vették, hogy terrortámadásra készülnek, ezért öt év börtönre ítélték mindkettőjüket. A kegyelmi kérvényt a két férfi elutasította azzal, hogy ők nem alázkodnak meg senki előtt. Bajkai

László képviselővel, Fehér László szenátorral és Tökés László püspök úrral megtettünk mindent azért, hogy kiszabadítsuk őket.

Mennyi tartás volt ezekben a fiatalokban, pedig a vád súlyos, fenyegető volt: terrorizmus! Ez is mutatja, ma is adódhat olyan helyzet, mint Vasvári életében, amikor dönteni kell: meghunyászkodjon, vagy kitarson a haza, a magyarság mellett.

– Fel kell tennünk a kérdést: Hányan lennének, akik ezt ma megtennék? Bennük van, volt tartás, a hazaszeretet adott erőt. Ez tartotta meg a magyarokat Felvidéken, Kárpátalján, Erdélyben és Délvidéken több mint 100 éven át, rendkívül nehéz körülmények közepette is: az emberi jogok sorozatos megsértése, megalázások, a beolvasztásnak a legdurvább eszközei között is – ha fogyóban is, de – az ilyen karakterű emberek megmaradnak. Ha elmegyünk Székelyföldre, jól láthatjuk, hogy a kistelepüléseken van, ahol a száz százalékot is eléri a magyarok lélekszáma, noha már több mint 100 év telt el Trianon óta. Itt, az anyaországban még mindig nehezen tudjuk, tudják elképzelni sokan, milyen lelki nyomás alatt éltek ezek az emberek Erdély, Felvidék, Délvi-

dék, nem beszélve Kárpátalja többszöri megszállása után. Persze vannak, akik nem bírják el a kisebbségi sors megpróbáltatásait, elvándorolnak vagy asszimilálódnak. A népszámlálási adatok is mutatják, leginkább Felvidéken vallják magukat egyre kevesebben magyarnak. De mégis vannak, akik kitartanak, akik hosszú évek börtönbüntetését is vállalják a nemzethez tartozásért. Nem félnek, nem féltek, ahogy Vasvári sem félt, mikor visszafordította csapatát a székelyek megmentésére.

Mindenkit nem emelhetek ki a ma már elég hosszú díjazottak listájából, de egyiküket még igen, hiszen 2023-ban az egyik Vasvári-díjra **Szijjártó Péter** külgazdasági és külügyminisztert jelölte az egyesület. **Tóth Kálmán** társelnök laudációját idézem, amelyben a díjazottnak a nemzethez való ragaszkodását tekintette legfontosabbnak.

„A Vasvári Pál Polgári Egyesület évente két személyt tüntet ki munkája elismeréseként a Vasvári-díjjal, egyesületünk ez évi közgyűlése egyhangúan Szijjártó Péter részére ítélte oda 2023-ban az egyik díjat a nemzetért, a határon innen és túli magyarságért végzett fáradhatatlan munkájáért.

Szuverenitásunk iránti elkötelezettségünk mögött ezer év küzdelme és kitartása áll. Az 1848/49-es forradalom és a szabadságharc örök érvényű üzenete, hogy a szabadság, az önállóság nem örökkévaló, mindennap meg kell küzdeni érte.

Szijjártó Péter kilenc éve tette le a külügyminiszteri esküjét. Azóta fáradhatatlanul és következetesen képviseli a határainkon kívül rekedt honfitársaink és hazánk érdekeit. Felülmúlhatatlan a munkabírása, kitartása és bátorsága, hiszen a nemzeti önállóság megőrzéséhez minden korban megalkuvás nélküli bátorságra van szükség.

Mindezek mellett marad ideje arra is, hogy advent idején, hajnalban a repterre menet megálljon egy pillanatra a kerületünkben, és a szemeretelepi templomban a rorátén töltekezzen lelkileg.

Mivel köztudott, hogy ön szereti a futballt, egy focihasonlattal élnék: Puskásra mondták, hogy száguldó őrnagy, így azt hiszem, nem tévedek, ha önre a száguldó külügyér jelzót használhatjuk.

Miniszter úr, kívánjuk önnek, hogy sokáig maradjon legalább annyi ereje és kitartása a munkájához, mint ami eddig is megvolt, mert akkor jó kezekben marad a magyar érdekek védelme és a nemzeti szuverenitás ügye.”

A csoportképen középen Szijjártó Péter miniszter, mellette a másik díjazott, Szörényi Levente, tőlük balra Bauer Ferenc társelnök, jobbra Tóth Kálmán társelnök

Ezek a díjak is hozzájárultak ahhoz, hogy Vasvári Pál emléke ne merüljön feledésbe. Sőt, hogy megvalósulhasson egy régi álom, egy fontos emlékjel felállítása. Hosszú várakozás után megtörtént a csoda: 2021. március 13-án a Nemzeti Múzeum kertjében halála után 172 évvel szobrot kapott Pesten Vasvári Pál. 2010 előtt a városvezetés elzárkózása miatt Budapesten nem lehetett szobrot emelni a forradalom és szabadságharc hőisének, mártírjának. De az egyesület nem adta fel. Azzal a céllal alakult meg Pestszentimrén, Budapest XVIII. kerületében a **Vasvári Pál Polgári Egyesület**, hogy a hazájáért életét feláldozó márciusi ifjúnak szobrot emeljen Pesten, az 1848-as forradalom helyszínén. Tíz év kellett ahhoz, hogy ez a cél megvalósuljon. Az egyesület megtakarításaiból és a tagok adományaiból gyűlt össze a szükséges összeg Tóth Sándor Munkácsy-díjas szobrász- és éremművész Vasvári-mellszobrának felállítására. Több helyszín is felmerült az évek során a szobor elhelyezésére: az V. kerületi Szabadság téren a volt Teleki Blanka Intézet előtti parkrész, a XVIII. kerületi Hargita tér, a Fiumei úti temető, a budai vár, de végül az Emberi Erőforrások Minisztériumának, **prof. dr. Kásler Miklós** akkori miniszternek a támogatásával a legméltóbb helyen, a Nemzeti Múzeum kertjében lett otthonra. Vasvári Pál örök álmát alussza a Gyalui-havasok lábánál, a víztározó mélyén. Reméljük, hogy szobra évszázadok múlva is itt áll majd a helyén, őrizve az ifjú forradalmár és szabadsághős emlékét.

Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság egykori elnöke a Vasvári Pál-díj egyik kitüntetettjeként kiemelte az ünnepségen, saját kitüntetései közül neki ez a legbecsesebb, mivel azok kaphatják meg, akik sokat tesznek a külhoni magyarokért. Emlékeztetett arra: 1849-ben Vasvári Pál a székelyek segítségére sietve a román martalócok elleni harcban esett el. Romániában ezért háborús bűnösnek tekintik. **Bajkai István** országgyűlési képviselő örök kötelességnek nevezte a megemlékezést 1848–49 hőseiről. Arról is szólt: az akkori ifjak a magyar szabadságért minden áldozatra készek voltak. Vasvári, e nemzedék vezéralakja a nemzeti érdekek védelmét pártérdekeken felüli ügynek tekintette. Példája ma is aktuális, vannak ugyanis, akiknek nehezebb időkben sem számít az egység, ha a hatalom megszerzése a tét. A képviselő arról is beszélt: ma azok tekinthetik

Vasvári Pál mellszobra, Tóth Sándor Munkácsy-díjas szobrász és éremművész alkotása

magukat Vasvári Pál szellemi örökösének, akik nem felejtik el a múltat, és felismerik azokat, akik mindig csak elvesznek a magyarságtól, de nem akarnak adni semmit.

A **Vasvári Pál Polgári Egyesület** pedig már a jövőre készül, jobbnál jobb tervekkel: 2026-ban Vasvári Pál születésének 200. évfordulóját Vasvári-emlékével szeretnék megünnepelni. Vasvári Pál egyre többünknek már igazodási pont, nemzeti összetartó erő. Kellenek a kapaszkodók, a támaszpontok, a valóságos és a lelki kopjafák, az emlékek, az emlékezések ebben a kizökkent világban, hogy Vasvári Pál személye helyére kerüljön a magyar történelmi köztudatban. Minél több fiatal ismerje meg életét és sorsát, hogy utat mutasson kinek-kinek a személyes életében, a nemzeti összetartozás erősítésében és szükség esetén az áldozatvállalásban is.

Emlékezők és koszorúzó Magyarországról és az elszakított nemzetrészekből Vasvári Pál szobránál

„A csatater színhelyére jöttem három hónapos betegeskedésem után, hogyha halnom kell, együtt haljak meg beteg hazámmal, vagy ha a hon felgyógyul, engem is gyógyítson meg az öröm, melyet ekkor élvezendek. Itt járok a nagyszerű látvány piacznán, vizsgálom a haza embereit és gondolkodom... Itt létem olyan, mint Pliniusé az Aethna-kitörés rémjeleneténél.”

(Vasvári Pál emléksorai Kalotaszegen pár nappal halála előtt)

A csend hangja